

"...

I- İPTAL İSTEMİNİN GEREKÇESİ

Dava dilekçesinin yürürlüğün durdurulması istemini de içeren gerekçe bölümü şöyledir :

"3.8.1996'da TBMM'de kabul edilen, 4163 sayılı, "İslam Ülkeleri Arası Yatırım ve İhracat Kredi Sigortası Kurumu Kuruluş Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun" 7 Ağustos 1996 gün ve 22720 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

İslam Konferansı Teşkilatı Ekonomik ve Ticari İşbirliği Daimi Komitesi (İSEDAK) tarafından alınan karar uyarınca, İslam Kalkınma Bankası (İKB) bünyesinde oluşturulan İslam Ülkeleri Arası Yatırım ve İhracat Kredi Sigortası Kurumu'nun kuruluşuna ilişkin anlaşma, 4.7.1992'de Cidde'de imzalanmış ve iptali istenen Yasa ile de TBMM tarafından "onaylanması uygun bulunmuştur".

4163 sayılı Yasa, bir uluslararası anlaşmayı "uygun bulma" yasasıdır, bu açıdan diğer yasalardan farksızdır ve her yasa gibi Anayasal denetime tabidir.

Anayasa'nın 90. maddesindeki "güvence", aşağıda ayrıntılarıyla açıklanacağı gibi "usûlüne göre yürürlüğe konulmuş" uluslararası anlaşmalar içindir. 4163 sayılı Yasa ise, sadece bir uygun bulma yasasıdır ve henüz yürürlüğe girmiş bir uluslararası anlaşma yoktur.

Anlaşmanın bazı maddelerine "Anayasamız ve bağlı olduğumuz anlaşmalar hükümlerinin saklı olduğu şeklinde ihtirazi kayıt derpiş olunma"sını öngören 4163 sayılı Yasa aşağıda açıklanan nedenlerle Anayasa'ya aykırıdır.

1-Uluslararası Anlaşmaların ve Uygun Bulma Yasalarının Anayasal Konumu :

Anayasa'nın 90. maddesi uluslararası anlaşmaların uygun bulunmasını düzenlemiştir.

90.maddenin birinci fıkrasına göre;

"Türkiye Cumhuriyeti adına yabancı devletlerle ve milletlerarası kuruluşlarla yapılacak andlaşmaların onaylanması, Türkiye Büyük Millet Meclisinin onaylamayı bir kanunla uygun bulmasına bağlıdır."

Ancak, bir uluslararası anlaşma, TBMM'nin bir yasayla, uluslararası anlaşmayı uygun bulmasıyla yürürlüğe girmez. Bu, yalnızca bir yasa olarak Resmi Gazete'de yayımlanır ve ekinde uluslararası anlaşma yoktur. Çünkü, uluslararası anlaşma, Anayasa'nın 104. maddesine göre, Cumhurbaşkanı tarafından onaylanır ve yayımlanır. Bu da bir Bakanlar Kurulu Kararnamesi ile yapılır. Cumhurbaşkanı onaylı ve Bakanlar Kurulu kararının Resmi Gazete'de yayımlanmasından sonra, uluslararası anlaşma "yürürlüğe girmiş" olur ve Anayasa'nın 90. maddesinin son fıkrasındaki güvenceye kavuşur. Artık bundan sonra o uluslararası anlaşma yasa hükmündedir ve hakkında Anayasa'ya aykırılık iddiasında bulunulamaz.

Esas Sayısı:1996/55

Karar Sayısı:1997/33

Dava konusu Yasa ise sadece bir "uygun bulma" yasasıdır. Henüz, usuller tamamlanmamış olduğu için yürürlüğe girmemiştir ve bu nedenle Anayasa'da belirlenen çerçeve içinde, "anayasal denetim"e tabidir.

2- 4163 Sayılı Yasa'nın 1. Maddesinin Anayasa'ya Aykırılığı :

4163 sayılı Yasa'nın 1. maddesi şöyledir :

"İslam Konferansı Teşkilatı Ekonomik ve Ticari İşbirliği Daimi Komitesi (İSEDAK) tarafından alınan karar uyarınca, İslam Kalkınma Bankası (İKB) bünyesinde oluşturulan ve Türkiye tarafından 4.7.1992 tarihinde Cidde'de imzalanan 'İslam Ülkeleri Arası Yatırım ve İhracat Kredi Sigortası Kurumu Kuruluş Anlaşması'nın onaylanması; Anlaşmanın giriş bölümünün iki, dört ve beşinci paragrafları ile 5 inci maddesinin 2 ve 3 numaralı fıkralarına ve 57 nci maddesinin 4 numaralı fıkrasına 'Anayasamız ve bağlı olduğumuz anlaşmalar hükümlerinin saklı olduğu' şeklinde ihtirazi kayıt derpiş olunmak üzere, uygun bulunmuştur."

Maddeden, hükümetin "İslam Ülkeleri Arası Yatırım ve İhracat Kredi Sigortası Kurumu Kuruluş Anlaşması (Anlaşma)"nın bazı maddelerinde Anayasa'ya ve Türkiye'nin bağlı olduğu uluslararası anlaşmalara aykırı noktalar gördüğü ve bu nedenle, bu konuda ihtirazi bir kayıt "derpiş etme" gereksinimi duyduğu ortaya çıkmaktadır.

Bunun nedeni, "ihtirazi kayıt derpiş olunan" maddeler incelendiğinde kolayca anlaşılmaktadır:

Anlaşma'nın Giriş bölümünün ikinci paragrafı; Anlaşma'nın "İslami ilkeler ve idealler temeline dayalı" olduğunu,

Anlaşma'nın Giriş bölümünün dördüncü paragrafı, "Yatırım Garantisi Kuruluşunun şer'i hükümlere uygun" olarak kurulacağını,

Anlaşma'nın Giriş bölümünün beşinci paragrafı, "şer'i hükümlere uygun bir ihracat kredisi sigortasının kurulacağını",

Anlaşma'nın 5. maddesinin 2 nolu fıkrası, Kurumun 16. maddedeki koşulları sağlayan mallar için sağlanacak "ihracat kredi sigortasının veya reasüransın şer'i ilkelere uygun olacağı"nı,

3 nolu fıkrasında Kurum'un, "üyelerin bir diğer üye ülkedeki yatırımlarına sağlanabilecek yatırım sigortası ve reasüransın şer'i ilkelere uygun olacağını"

açıkça belirtmiştir.

Kısaca sorun, Anlaşma gereğince Türkiye'nin bazı konularda "şer'i" hükümlerin uygulanmasını kabul edip etmeyeceğidir. Ancak sorun, "bazı" ile sınırlanacak kadar basit değildir. Çünkü Anlaşma'nın 57. maddesinin 4 nolu fıkrasına göre:

"Kurumun Şer'i hükümlere göre faaliyet göstermesini engelleyecek hiç bir değişiklik yapılamaz."

Sonuç olarak, bazı maddelerine "ihtirazi kayıt derpiş olunan" Anlaşma, "şer'i hükümlerin uygulanacağı ve şer'i hükümlere göre faaliyet göstermesini engelleyecek hiçbir değişikliğin yapılamayacağı" bir belgedir ve bu açıdan Anayasa'nın 2. maddesinde açıklanan ve 4. maddesine göre değiştirilmesi bile teklif edilemeyecek olan "laik devlet" ile bağdaşması olanaksızdır.

Zaten, Bakanlar Kurulu da yasa tasarısında yukarıda belirtilen maddeler için "ihtirazi kayıt dermeyan olunma"sını önermiş, Plan ve Bütçe Komisyonu bunu "ihtirazi kayıt derpiş olunma" biçimine çevirmiştir.

Gerek, yasa tasarısındaki, gerekse uygun bulma yasasındaki ifadedden, Anlaşma'nın Giriş bölümünün iki, dört ve beşinci paragrafları ile 5 inci maddesinin 2 ve 3 numaralı fıkralarının ve (özellikle) 57 nci maddesinin 4 numaralı fıkrasının "Anayasa ve Türkiye'nin bağlı olduğu anlaşmalara" aykırılık taşıdığı kesindir.

Ayrıca bu aykırılık, Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu'nda da "söz konusu Anlaşma'nın, Anayasamıza ve bağlı olduğumuz uluslararası sözleşmelere aykırı olan hükümlerinin uygulanmayacağı hususuna açıklık getirilmesi" ifadesiyle bir kez daha belirtilmiştir.

Anlaşmanın giriş bölümünün iki, dört ve beşinci paragrafları ile 5. maddesinin 2 ve 3 numaralı fıkralarının ve 57. maddesinin 4 numaralı fıkrasının Anayasa'ya aykırı olduğu konusunda bir tartışma yoktur ve bu nedenle bu bölümlere ilişkin Anayasa'ya aykırılık itirazını ayrıntılandırmaya da gerek yoktur.

Sorun, "ihtirazi kayıt derpiş olunmak üzere" ibaresinin, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'na uygunluğu sağlamaya yetip yetmediğidir.

a) "Derpiş olunma"nın hukuksal anlamı :

"Derpiş" sözcüğü Ferit Devellioğlu'nun Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat'ına göre, "en önde, gözönünde bulunan; "derpiş etmek"de; "gözönünde bulundurmak" anlamına gelmektedir.

Prof. Dr. Ali Şafak'ın Hukuk Terimleri Sözlüğü'ne göre de, "derpiş etmek"; "içermek, öngörmek, öne getirmek, bir hususa temas etmek" anlamlarına gelir.

Yasa tasarısında yer alan ve Plan ve Bütçe Komisyonu'nda itiraz üzerine değiştirilen "dermeyan" ise, Ferit Devellioğlu'na göre "ortaya koymak, öne sürmek, söylemek, anlatmak, ileri sürmek", Şafak'a göre "ortaya koyma, açıklamak suretiyle ortaya serme, bir fikri ileri sürme" demektir.

Her iki sözcükte de, yaptırım açısından "açıklık" ve "kesinlik" yoktur.

Anlaşma çerçevesinde, "şer'i hükümler" in uygulanacağını açıkça söyleyen maddelerde Türkiye, "laik devlet" in hukuk kurallarını mı, şer'i hükümleri mi "gözönünde bulunduracak"tır'

Türkiye, "laik devlet" ilkesini değiştirilmeyecek biçimde koruyan Anayasası ile çelişen hükümlerde, bir yandan Anayasal ilkeleri "gözönünde bulundurup", diğer yandan şer'i hükümlere mi uyacaktır; yoksa, şer'i hükümlere kesinlikle uymayacak mıdır'

Türkiye bir yandan Anayasa gereği "laik olan devlet"inin bu özelliğine "temas ederek", diğer yandan anlaşmadaki şer'i hükümleri mi uygulayacaktır' Yoksa, bu ihtirazi kayıt Anayasa'nın bağlayıcı olduğu kuralını mı "içerir"

Yasa tasarısındaki "dermeyeran" ile uygun bulma yasasındaki "derpiş" sözcüklerinin, getirdiği yükümlülükler açısından büyük farklar taşımadığı ortadadır. Ayrıca, Türkçede çok daha açık biçimde "ihtirazi kaydı Anlaşma metnine koyma" veya Osmanlıca deyiimiyle "anlaşma metnine dercetme" gibi sözler varken, Meclis görüşmeleri sırasında, Refah Partisi'nce "derpiş etme" gibi bir deyimın kullanılmasında ısrar edilmesi şüphe çekicidir. Zaten, itirazımızın ve iptal istemimizin ağırlık merkezini de bu nokta oluşturmaktadır: İhtirazi kaydı kim, ne zaman "derpiş edecek"tir ' uygulama sırasında herhangi bir makam mı, Devlet Planlama Teşkilatı mı, Sermaye Piyasası Kurulu mu, herhangi bir kamu bankası mı'

İhtirazi kaydın Anlaşma Metni'ne "konması" emredilmedikçe, sonradan yayınlanacak metni Yasa'daki "ihtirazi kaydı" görmeden uygulayacak olanlar herhangi bir şeyi "derpiş" edebilecek durumda olmayacaklardır. Ya da, kimi "derpiş edecek", kimi de meşrebine göre "derpiş etmeyebilecek"tir. Kritik olan şudur: Böyle bir kayıt ileri sürülmeden "şer'i hükümler"e göre yapılmış işlemleri Türk mahkemeleri önünde iptal ettirme olanağı kalmayacaktır; çünkü anlaşma, ihtirazi kayıt metne eklenmeden, "usulüne göre onaylanmış" olarak, yürürlüğe girebilecektir.

Ayrıca, Türkiye'nin bu kaydını Anlaşma metninde görmeyen yabancılar "şer'i hükümler"e dayalı istemlerle ortaya çıkabileceklerdir.

Oysa, Türkiye'nin Batılı Ülkelerle bile imzaladığı uluslararası sözleşmelere ilişkin "ihtirazi kayıt"lar; herkesçe görülecek ve bilinecek biçimde metinlere konmuş ve öyle yayınlanmıştır.

b) "Derpiş olunan ihtirazi kayd"ın Anayasal konumu:

Türkiye, Anayasa'nın 2. maddesine göre "laik" bir devlettir ve Anayasa'nın 4. maddesine göre, laik devlet ilkesinin değiştirilmesi bile teklif edilemez. Bakanlar Kurulu ve TBMM tarafından da Anayasa'ya aykırı olduğu kabul edilen anlaşma maddelerine konulan "ihtirazi kayd"ın, "muğlak" olmaması, "kesin" ve tartışılmayacak biçimde "açık" olması zorunludur. Çünkü, Anayasa'nın 90. maddesine göre uluslararası anlaşmaları uygun bulma yetkisi doğrudan TBMM'ye verilmiştir. Eğer uygun bulma sırasında, bir ihtirazi kayıt konuluyorsa ve bu kayıtlar daha sonra yürütme organı tarafından uygulanacaksa; Anayasa'nın 90. maddesi, TBMM'nin bu kaydı hiçbir "yorum"a fırsat vermeyecek açıklıkta yapmasını ve Anlaşma metnine "konma"sını, uygun bulma yasasıyla, zorunlu duruma getirmesini gerektirir:

Nitekim, daha önceki uluslararası anlaşmalarda bu yapılmıştır.

1- Avrupa Sosyal Şartı:

Örneğin "Avrupa Sosyal Şartı'nın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun"un 1. maddesi onaylanan maddeleri teker teker saymıştır.

Madde şöyledir:

"Avrupa Konseyi çerçevesinde hazırlanan ve 18.10.1961 tarihinde Torino'da imzalanan 'Avrupa Sosyal Şartı'nın Dibace, Bölüm I, III, IV, V ve ekinin tümü ile, II nci bölümünün aşağıdaki 'beyan' metni çerçevesinde onaylanması uygun bulunmuştur:

a) 20 nci maddesinin 1 numaralı fıkrasının (b) bendine göre; 1, 12, 13, 16 ve 19 uncu maddelerin tüm fıkralarıyla aynen,

b) 20 nci maddesinin 1 numaralı fıkrasının (c) bendine göre, 9, 10, 11, 14, 17 ve 18 inci maddelerin tüm fıkralarıyla aynen,

c) 4 üncü maddesinin 3 üncü ve 5 inci fıkraları,

d) 7 nci maddesinin 3, 4, 5, 6, 8 ve 9 uncu fıkraları kabul edilerek."

Onaylamadığı bölümler için ise, 2. maddesinde Bakanlar Kurulu'na yetki vermiştir. 2. madde de şöyledir:

"Avrupa Sosyal Şartı'nın 20 nci maddesinin 3 üncü fıkrası gereğince diğer maddelerin veya fıkraların bilahare kabulünü beyana, Bakanlar Kurulu yetkilidir"

11- Çocuk Haklarına Dair Sözleşme :

Bir başka uluslararası anlaşma olan, Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'nin onaylandığı uygun bulma yasasında ise ihtirazi kayıt 1. maddede açıkça belirtilmiştir:

"Hükümetimiz adına 14 Eylül 1990 tarihinde imzalanan Çocuk Haklarına Dair Sözleşmenin ilişik ihtirazi kayıt ile onaylanması uygun bulunmuştur."

İhtirazi kayıt da, metnin sonuna eklenmiştir.

Anayasa'nın 90. maddesinin birinci fıkrasına göre, bir uluslararası anlaşmanın onaylanması, onaylamayı TBMM'nin bir yasa ile uygun bulmasına bağlıdır. 90. maddenin üçüncü fıkrasına göre ise, Türk kanunlarına değişiklik getiren her türlü andlaşmaların yapılmasında da, "TBMM'nin uygun bulma"sı zorunludur. Bu, TBMM'nin devredemeyeceği ve bizzat yasa ile düzenlemesi zorunlu yetkilerinden biridir. Yasama organı, yürütme organına bu anlaşmanın uygulanması konusunda ancak "bağlı yetki" devredebilir.

"Şer'i hükümler"in uygulanmasını öngören bir uluslararası anlaşmanın, "uygulanabilir" bir ihtirazi kayıt konulmadıkça, Türk yasalarında değişiklik gerektireceği; hatta değişiklik bile gerektirmeden doğrudan usulüne göre yürürlüğe konulmuş uluslararası anlaşma hükümlerinin geçerli olacağı açıktır. 4163 sayılı Yasa'nın 1. maddesindeki "derpiş olunan" sözcüğü, Anayasa'ya aykırı maddelerin, anayasal güvenceye kavuşmasını engelleyecek nitelikte değildir.

Anayasa'nın 7. maddesi gereğince, yasama yetkisi devredilemez bir yetki olduğuna göre, TBMM, yürütme organının, kendini yasama organı yerine koyarak "yorumlayabileceği", "muğlak" bir düzenleme yapamaz.

Bu nedenle, Anayasa'nın 2. maddesine ve Başlangıç Bölümüne aykırılığı açık bir uluslararası anlaşmaya konulan "ihtirazi kayıt", "açık" ve "bağlayıcı" olmadığı, yürütme organınca değişik biçimlerde yorumlanmaya elverişli olduğu için, Anayasa'nın 7. ve 2.

maddeleri ile Başlangıç Bölümüne aykırı "derpiş olunan" ibaresinin iptali, bu ibarenin iptali maddenin uygulanmasını olanaksız hale getireceği için 1. maddenin tümünün iptali istenmektedir.

3- Diğer Maddelerin Anayasa'ya Aykırılığı :

Yasa'nın 1. maddesi, "ihtirazi kayıt"ın kapsamını ve uygulama biçimini göstermektedir. Türkiye'yi bağlayacak olan kural, 1. maddede düzenlenmiştir.

Anayasa'ya aykırı olan 1. maddenin iptalinin, diğer maddeleri de uygulanamaz hale getireceği çok açıktır.

2. maddenin birinci fıkrası, İslam Ülkeleri Arası Yatırım ve İhracat Kredi Sigortası Kurumu'na Türkiye Cumhuriyeti'nin ödeyeceği katılım miktarını belirlemekte, ikinci fıkrası da bu pay için Hazine Müsteşarlığı bütçesine yıllık pay konmasını öngörmekte ve Bakanlar Kurulu'na bu oranı beş katına kadar artırma yetkisi vermektedir. 3. ve 4. maddeler ise, yürürlük ve yürütme maddeleridir.

2., 3. ve 4. maddelerin uygulanması, 1. maddenin geçerli olup olmamasına bağlıdır. Bu nedenle, 1. maddenin iptali durumunda, uygulanamaz duruma düşecek 2., 3. ve 4. maddelerin de iptali istenmektedir.

4- Yasa'nın Tümünün Anayasa'ya Aykırılık Nedenleri :

4163 sayılı Yasa'nın "derpiş olunan ihtirazi kayıt" yönünden Anayasa'ya aykırılıkları yukarıda sunulmuştur.

Ancak, Anayasa'ya aykırılık, yalnızca "derpiş olunma" ifadesindeki belirsizlikle sınırlı değildir. Ayrıca, anlaşma metninden kaynaklanan Anayasa'ya aykırılık nedenleri de vardır.

Yasa tasarısında, "ihtirazi kayıt derpiş olunan" maddeler dışında, hiçbir ihtirazi kayıt konulmayan, ancak doğrudan Anayasa'ya aykırı maddeler de vardır.

Örneğin, Anlaşma'nın 26. maddesinin 2. bendine göre, "Kurumun mali yılı Hicri yıl"dır; Anayasa'nın 174. maddesinde ise, "Anayasanın hiçbir hükmünün aykırı olduğu şeklinde anlaşılamayacak ve yorumlanamayacak olan, "Türk toplumunu çağdaş uygarlık seviyesinin üstüne çıkarma ve Türkiye Cumhuriyetinin lâiklik niteliğini koruma amacını güden" ...inkılâp yasaları arasında 20 Mayıs 1928 tarihli ve 1288 sayılı "Beynelmilel Erkamın Kabulü Hakkında Kanun" vardır.

"Muafiyetler, İstisnalar ve İmtiyazlar" başlıklı VII. bölümdeki 52. maddeye göre;

"Kurumun amaçlarına erişmesini ve görevlendirildiği fonksiyonlarını yerine getirebilmesini sağlamak için, Kurum, Guvernörleri, Direktörleri, Başkanı, Yöneticisi, memurları, varlıkları, resmi belgeleri ve haberleşme araçları, her üye ülkenin toprakları içerisinde Bankanın Kuruluş Anlaşmasının 53, 54, 55, 56, 57, 58 ve 59. maddelerinde belirtilen ilgili tüm muafiyetler, istisnalar ve imtiyazlardan yararlanacaktır.

52. maddeye "ihtirazi kayıt" koymadan 57. maddenin 4. bendine, "ihtirazi kayıt" koymanın uygulanabilir bir anlamı yoktur.

"Muafiyet, istisna ve imtiyazlar" içinde, 57. maddenin 4. bendindeki "Kurumun Şer'i hükümlere göre faaliyet göstermesini engelleyecek hiçbir değişiklik yapılamaz"yacağı hükmü de vardır. Örneğin Kurumun herhangi bir personeli Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Kanunlarını ihlal ederse, yargılanacak mı, korunacak mıdır'

53. maddeye göre Kurum'un varlıkları teftişten, müsadere, kamulaştırmadan, hacizden muaftır.

54. maddeye göre ise, Kurum'a karşı yalnızca Kurum'un adli takip için tayin ettiği ofis veya temsilcisinin olduğu bir üye ülkenin toprakları içindeki yetkili bir yargı mahkemesinde dava açılabilir. Bu durumda, Türkiye'nin ve Türk yurttaşlarının hakları için açılan davalar, "şer'i kurallara" göre görülecektir. Oysa Türkiye Anayasa'nın 2. maddesine göre "laik hukuk" devletidir.

Aynı bölümde yer alan "Uygulama" başlıklı 55. maddeye göre; "her üye ülke kendi hukuki sistemi uyarınca, bu bölümde belirtilen hükümlerin kendi topraklarında yürürlüğe girmesi için gerekli girişimlerde bulunacaktır ve konu üzerinde yaptığı girişimden Kurum'u haberdar edecektir."

Anlaşma'nın TBMM tarafından "ihtirazi kayıt derpiş olunan" hükümleriyle bu madde birlikte yorumlandığında Türkiye'nin, Anayasa'daki "laik hukuk" anlayışına tümüyle aykırı yükümlülükler üstlendiği açıktır.

Bu noktada, TBMM'nin yeni bir yasa ile bu uluslararası anlaşmayı yürürlükten kaldıracığı ve bu yükümlülüklerden her an dönebileceği ileri sürebilir ama, Anlaşma'nın 45. maddesinin 1 nolu bendine göre, "hiçbir üye ülke üyeliği takiben beş (5) yıldan önce Kurumdan ayrılma hakkına sahip olmayacaktır".

Devamındaki bentlere göre ise, Kurum'dan çekilmek, ancak çekilmenin yürürlüğe girdiği tarihten sonraki faaliyetleri için yükümlülük doğurmayacak, önceki faaliyetler için Türkiye Cumhuriyeti'nin yükümlülükleri sürecektir.

Sonuç itibariyle, iptali istenen uluslararası anlaşmanın onaylanmasının uygun bulunmasına ilişkin yasadaki ihtirazi kayıtların gerçekten sonuç doğurucu olduğu düşünülse bile, Anlaşma'nın, yukarıda aktarılan 52. maddesine çekince konulmaması sonucunda Türkiye'nin üstlendiği yükümlülükler, Anayasa'nın Başlangıç Bölümü'ne, 2. maddesine ve 174. maddesine aykırıdır.

5-Yürürlüğün Durdurulması İstemi :

Anayasa Mahkemesi'nin ilk kez 509 sayılı KHK hakkında açılan davada "yürürlüğün durdurulması" kararı aldığı ve bugüne kadar birçok davada bu kararı verdiği bilinmektedir.

Anayasa Mahkemesi, yürürlüğün durdurulması kararı verilmesi için Anayasa'ya aykırılık ile telafisi mümkün olmayan zararlar yanında, iptal kararının sonuçsuz kalmamasını da amaçlamaktadır ve bunun ilk yolu da yürürlüğün durdurulmasıdır.

Dava konusu olan Yasa, uluslararası bir anlaşmayı uygun bulma yasasıdır. Yasa'nın Anayasa'ya aykırı maddeler taşıdığı bizzat Hükümet ve TBMM tarafından da kabul edilmiş, bunu önlemek amacıyla "ihtirazi kayıt derpiş olunması" öngörülmüştür. İtirazımızın temel

nedeni de, bu kaydın Anayasa'ya aykırılığı önleyemeyeceği ve Türkiye'nin zaman zaman Anayasa'nın 2. maddesindeki ilkelere karşın, "şer'i" hükümleri uygulamak zorunda kalacak olmasıdır.

Anayasal denetim sırasında, Anlaşma'nın yürürlüğe konma işlemleri tamamlanırsa, Türkiye, Anlaşma'nın 10. maddesinin 1. bendine göre, sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren otuz (30) gün içinde katılım miktarını ödemek zorundadır.

Uluslararası anlaşmaların, Anayasamız açısından taşıdığı farklılık bilinmektedir. Usulüne göre yürürlüğe konulmuş bir uluslararası anlaşmanın Anayasa'ya aykırılık denetimi bile yapılamamaktadır. Bu durumda, dilekçemizin anayasal denetimi sürerken, anlaşmanın onaylanması ve yürürlüğe girmesi durumunda Türkiye, bundan geriye dönemeyecek ve bazı durumlarda "şer'i hükümler"i uygulamak durumunda kalacaktır.

Ayrıca, Anlaşma'nın "hiçbir üye ülke üyeliği takiben beş (5) yıldan önce Kurumdan ayrılma hakkına sahip olmayacağı"nı öngören 45. maddesi hükmü uyarınca, Türkiye, anlaşmayı en az beş yıl uygulamak ve tüm yükümlülükleri yerine getirmek zorundadır.

Sonuç itibariyle, yürürlüğün durdurulmasının, Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluş ilkeleri ve varlık nedeni açısından "aciliyet" ve "mecburiyet" taşıdığını söylemek yanlış olmayacaktır.

Bu nedenle iptali istenen, 4163 sayılı İslam Ülkeleri Arası Yatırım ve İhracat Kredi Sigortası Kurumu Kuruluş Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun'un tümü hakkında yürürlüğün durdurulması kararı verilmesi istenmektedir.

6-Sonuç ve İstem :

a) Yukarıda ayrıntısıyla izah edilen nedenlerle 4163 sayılı Yasa'nın tümü hakkında yürürlüğün durdurulması kararı verilmesini,

b) Yasa'nın 1. maddesindeki "derpiş olunan" ibaresinin, Anayasa'nın 7. ve 2. maddeleri ile Başlangıç Bölümüne aykırı olduğu için iptalini,

c) Bu ibarenin iptali, maddeyi uygulanamaz hale getireceği için 1. maddenin tümünün iptalini,

d) 1. maddenin iptali, Yasa'nın tümünü uygulanamaz hale getireceği için 2., 3. ve 4. maddelerinin de,

e) Yasa'nın tümünün Anayasa'nın Başlangıç Bölümüne, 2., 4. ve 174. maddesine aykırı olduğu için iptalini dileriz.""